

C.N.S.A.S.
DIRECTIA ARHIVĂ CENTRALĂ

MINISTERUL DE INTERNE
INSPECTORATUL JUD. BISTRITA-NASAUD
- SECURITATE -
Sursa: "POPESCU"
Casa: "LILIAČUL"
Primit: "100"

169
STRICT SECRET
Ex.nr.
Nr.001235/330

NOTA INFORMATIVA

- I.: În ceea ce privește calea pe care trebuie să o urmez eu. Conform celor discutate la serviciu n-am încadrat, respectiv n-am exprimat convingerea că e mai bine să renunț la ce am urmărit pînă în prezent, că nu-mi pot rezolva niște treburî și că e mai bine să-mi văd de trebă. În general urmez această linie. În celelalte relații cum să fec? Mă rog, și acasă o tacere așa mai... Ce trebuie să urmez.
- M.: Citiți articolul de aici, Scîntea din 7.04.1976 - presa din RFG despre situație oamenilor de naționalitate germană din România. În lumina acestor probleme expuse acolo de ziarele din RFG să abordați discuțiile și cu prietenii de naționalitate germană, dar și cu cei de care n-am ocupat pînă acum, cu cei de naționalitate maghiară. Horvath, ceilalți colegi din așa zisul cerc dramatic sau de teatru de pe lîngă Casa de cultură, cu preotul, cu Franchy în mod deosebit. Fenomenul că se apropiie sărbătorile de primăveră n-ar fi rău dacă l-ați abordat. Dar vedeți că constat că el se ferește în ultimul timp de a discuta în public niște chestiuni. Eventual să găsiți posibilitatea de a vă retrage la el.
- I.: Am conștientat și eu aceasta.
- M.: E ocupat, justifică chestiunile cu turnul, cu galeria aia de scoala, că vrea să încruteze activitatea lui cu pietră a idoma strămoșilor lui.
- I.: Nu am crezut că numai fată de mine are această atitudine.
- M.: Nu. E o chestiune de ocupație a lui, dar găsiți o posibilitate dv.ve să-l vizitați, cu să discutați cu el niște probleme legate de aceste noi orientări în legătură cu plecările.
- I.: Bun, am înțeles în privința asta, dar și vrea să vă întreb, în chestiunea mea, ce atitudine trebuie să am eu în continuare? Nu în cercul profesional, nu acasă, ci tocmai cu Horvath, cu preotul și cu ceilalți, care altfel ar putea crea probleme.
- M.: Dv. puneti problema așa că să sinteți între ciocan și nicovală și că de fapt, la ora actuală, nu puteți nici să mișcați, că orice încercări ați făcut v-au fost barate și că regretați că v-ați expus, că ați dat ocazie unora de la serviciu ca pe considerențul unor cereri dictate nu atât din dorința dv. de a pleca cît a familiei, unii nu vă văd chiar bine și v-au creat chiar greutăți, ați avut de suportat chiar consecințe, fluctuații la serviciu, însărcinări peste însărcinări trecând să trageți foarte serios pentru a putea să vă îndepliniți atribuțiile, sarcinile care v-au fost date, comparativ cu alții care au dus o viață mai comodă. Deci în acest context să discutați situația dv., în ideea că ei vă vor sfătuui, unii, să acționați într-un anumit sens, alții să acționați în alt sens. Dv. aveți o situație avantajoasă, zic eu, fată, atât de Franchy cît și de Horvath pentru că le solicitați o parere, un sprijin, dv. care sănseți mai cînăr, lor care su alte posibilități, chipurile de a se informa, de a analiza lucrurile și în final, de a vă sprijini.

190

Asta să solicitați, un sprijin: ce să fac și cum să fac?

Cu Horvath ați mai discutat în ultimul timp? Ce probleme v-a ridicat? Legate de preocupări, de concepții, ce elemente noi apar ca legături, atât din partea lui cît și din partea ei.

I.: El este plecat aproximativ de o săptămână, la un concurs la Alba Iulia, un concurs literar de lbumnioră și urmează ca mine să ne întâlnim din nou pentru a relua activitățile curente.

E foarte interesant, nu numai interesant pentru mine, de multe ori revoltător, că acest Horvath, văd eu cu ochii mei și aud, că îl atrage și reușește să-i stragă pe oameni de partea lui. Mă-și referi, în primul rînd, la acel maior din Forțele Armate care ar trebui să fie un om cu o pregătire, mai ales politică, bună, un om care să știe ce vrea, să știe de partea cui este. Eu am fost atât de curios de acest joc, să vad cum va reuși Horvath, dacă va reuși, să-l atragă de partea lui, dacă va reuși cu acele idei pe care le are, să le imprime acestui om, gîndindu-mă că acest om este totuși un stilp pe care nu-l poți clinti așa de ușor. Li, să știți, că a reușit acest lucru Horvath.

M.: I-ați aflat numele?

I.: Da, sigur. JIGMOND TIBI.

M.: Cum căți anii are?

I.: 35-38. Cam așa. E major la Centrul militar. Bineînțeles că l-a început a fost o doză de reținere din partea lui Jigmond, însă cu toată doza aceasta el nu a avut acele manifestări, nu a avut acele idei, acele concepții pe care le are astăzi. Horvath a reușit să-i sporească tensiunea aceasta interioară, tensiunea de ordin național. A reușit pînă într-stîrnicit acest Jigmond vede totul, pînă și activitatea lui de ofițer din Ministerul Apărării, o vede din prisma națională, prin prisma ungurilor care sunt "călcăți în picioare", care întotdeauna sunt "frustăți de niște drepturi", care "nu e voie să se lase călcăți în picioare", care trebuie să "replice, să lupte pentru ei, împotriva noastră", deci fiecare activitate a lor trebuie să cuprindă ceva care să scoată în evidență că ei sunt aceia care trebuie să fie respectați, în primul rînd pentru aceea că "ei sunt aceia care sunt cei mai nedreptățiti aicea".

M.: A reușit Horvath să-l facă pe Jigmond să gîndească așa?

I.: A reușit Horvath să facă un fel de mașină din acest Jigmond.

M.: Să Jigmond se exprimă cum de nuanță aceasta?

I.: Sigur că da. Dacă vă spun că s-a ajuns pînă acolo, nu știu cum nu știu de unde, a venit o treabă scumă, ca o boare de toamnă că l-ar muta pe Jigmond de aicea. Ei, aceasta o pune pe seama activitatii pe care o depune el acolo, pe seama acelora care vor să distrugă activitatea lui Horvath. Începe atunci să iasă la iveală concepția lui Horvath, concepția lui Jigmond, "ei uite, ăștia au văzut că am intrat și eu aici, vor să mă ducă în altă parte ca să distrugă clica lui Horvath, în seara că trebuie să facem tot posibilul"... Au ajuns chiar la o discuție foarte interesantă, ca Horvath să-l ajute pe

C.N.S.A.S.
DIRECTIA ARHIVĂ CENTRALĂ

- 3 -

el,cumva să intervină nu știu pe unde ca să facă niște pre-
ziuni asupra conducerii lui Jigmond să îl lase aici la Bis-
trița. Acuma,mă interesează foarte mult,sunt curios,n-ar
interesa filiera aceasta,pe unde vrea Horvath să pună niște
pile pentru el ca să îl lase aicea. A ajuns pînă acolo să
înjura și asta mă deranjează.

M.: Jigmond ?

I.: Da. Si asta mă deranjează foarte mult.

M.: Cum injură?

I.: Injura la adresa românilor.

Să vă relatez o altă întîmplare,tot de acest gen.Ur-
baiat,un muncitor la Utilaj,mocnic,muncitor simplu,in treabă
lui. El,pînă a venit aici a fost în treabă lui,un băiat
cuminte,a stat în banca lui. Se întimplă următoarea chestiu-
ne:omul vrea să meargă în excursie,săptămîna trecută,simbăta
în Maramureș."Nu te duci în excursie penuru că avem de dat
spectacol".

"Ce spectacol"?

"Avem de dat un spectacol de linie" - cum numește el
treaba asta,politica era cum ni se impune de sus,să facem
unul cu "trăiescă republică" ca să putem merge cu celalătă
a noastră. Să dea un spectacol de acesta la Sărata,asa de
mîntuială,repede,ca să poată face apoi astălătită. Zice:"nu
te duce în Maramureș,acolo nu ai ce vedea,ce să vezi acolo,
niște minuni care le-ai făcut nu știu cine,lasă că te duc
eu în jud.Harghita,acolo să vezi tu excursie".A reușit. Si
băiatul din respect pentru el,pentru că îl consideră un om
sus pus la care el nu poate ajunge nici la degetul mic, l-a
ascultat. Dar vă spun,acestea sunt metodelor mai subtile și
mai puțin subtile,pe care le folosește în acest sens. Consec-
vent merge pe linia aceasta,reușind. Nu mi-a venit să cred
că va reuși cu un om pe care eu îl credeam că "simbure tare"
și uite că a reușit totuși să-l convingă. Ce să mai spunem
stunci despre ceilalți,băieți tineri,care sunt acolo și care
sunt mai ușor de influențat.

M.: Alte elemente noi au apărut? Adică alți interpréti,alți
membri ai trupei artistice decit cei tradiționali,cei vechi
sau apărut?

I.: Nu. În ultima perioadă nu.

M.: Deci sunteți aceeași formație?

I.: Aceeași formație,cu mențiunea că Horvath caută să înmulțească
această trupă în continuare,caută să adune tot mai mulți
oameni în jurul lui.

M.: Ce plenuri are,ce perspective,ce program de viitor?

I.: Primul lucru pe care îl susține tot timpul în fața grupei
care suntem acolo e recrutarea de noi și noi membrii. Zice:
"indiferent cine e să vină,că de lucru le dau la toti". Am
citat. Le dau în piesă aceasta,mai facem altă piesă,facem
poezii,la fiecare dău de lucru numai să vină. Trebuie să ne
hotărîm,trebuie să creștem,trebuie să facem pentru că altfel
"ne mărinim". Sunt niște expresii pe care le folosește tot
timpul,le repetă la infinit.

Sunt mulți,sunt cei mai mulți care-l ascultă,sunt
însă cîțiva care întrevăd de la început ce vrea să facă și
aceia se lasă. Așa s-a întîmplat cu mai mulți care au plecat
pur și simplu pentru că și-au dat seama. Cum a făcut și

C.N.S.A.S.
DIRECTIA ARHIVĂ CENTRALĂ

182

Benko,cum a făcut și Söreni,cum am vrut să fac și eu. E o chestiune trăită aproape zilnic,pentru că săptăminal de 3-4 ori ne întâlnim,trăit zilnic între acești pameni,acolo îți vine de multe ori să-ți iezi lâmaea în cap,să fugi.

M.: N-ar interesa pentru activitatea viitoare a lui să urmărим această poziție duplicitată a lui Horvath,adică,prezentare unor activități culturale,programe artistice pe "linie" cu zice,drept acoperire,pontru ca apoi să poată ieși cu altel cu anumite subtilități,cu un substrat bine precizat și dacă în acest sens,in afară de "Invitația",de "Chef boieresc are niște planuri împărtășite trupei.

I.: Da.

N.O.: Nota se referă la HORVATH PALL urmărit prin D.U.I de S.I. și a fost dată în baza sarcinilor trasate.

Sarcini: S-au trasat pe parcurs.

Măsuri: Împreună cu ofițerul "C.I." se vor organiza măsuri de încrare imediată a ofițerului.

- 100 -

4 ex.
ex.1 la dos.pers.
ex.2 la anexă
ex.3 și 4 la S.I.
RD/274/507/21.04.76